

TARTUNTATAUTILAIN 15 §:N MUKAISEN PÄÄTÖKSEN KUMOAMINEN

Asia

Tartuntatautilain 15 §:n mukaisen päätöksen kumoaminen koskien pakolliseen terveystarkastukseen määrittämistä tartuntataudeista annetun valtioneuvoston asetuksen 1 §:n mukaisen SARS-CoV-2-viruksen aiheuttaman yleisvaarallisen covid-19-tartuntataudin leviämisen ehkäisemiseksi.

Asian tausta

Maailman terveysjärjestö WHO julisti koronavirusepidemian pandemiaksi 11.3.2020. Koronavirus on yleisvaarallinen tartuntatauti.

Sosiaali- ja terveysministeriö (STM) on 27.11.2021 antanut kunnille, sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymille, Ahvenanmaan maakuntahallinnolle ja aluehallintovirastoille ohjauskirjeen koskien tartuntatautilain mukaisia toimenpiteitä matkustajille, jotka ovat oleskelleet maissa, joissa on todettu B.1.1.529-koronavirusmuunnoksen leviämistä.

EU-maat ovat 26.11.2021 (EU Integrated Political Crises Response Arrangement IPCR COVID-19 High Level Round Table) yhteisellä päätöksellä ja perustuen Neuvoston suositukseen (Council Recommendation 2020/912) päättäneet aktivoida rajojen terveysturvallisuutta koskevan hätäjarrumekanismiin. EU-maiden tulee välittömästi keskeyttää matkustajaliikenne Botswanasta, Eswatinista, Lesothosta, Mosambikista, Namibiasta, Etelä-Afrikasta ja

Zimbabwe. Lisäksi matkustamista kyseisiin maihin kehoitetaan välttämään. EU-linjauksen mukaisesti jäsenmaiden tulee testata ja määrätä rokotusstatuksesta riippumatta karanteeniin kaikki näistä maista saapuvat matkustajat sekä ehkäistä mahdolliset jatkotartunnat huolehtimalla mahdollisimman tehokkaasta tartunnanjäljityksestä.

Kirjeessä todetaan, että THL on 26.11.2021 suosittanut välttämään kaikkea matkustamista Etelä-Afrikkaan, Namibiaan, Botswanaan, Zimbabween, Lesothoon ja Eswatiniin (Swazimaa). Ulkoministeriö on päivittänyt matkustussuosituksensa THL:n suosituksen mukaisesti. Kirjeen mukaan on todennäköistä, että B.1.1.529-virusmuunnosta tullaan toteamaan myös muissa maissa. THL päivittää tarvittaessa niiden maiden listaa, joissa virusmuunnos leviää ja joista saapuvat matkustajat muodostavat uhan Suomen terveysturvallisuudelle.

Sosiaali- ja terveysministeriö kehottaa aluehallintovirastoja viipymättä harkitsemaan ja tekemään tämän mukaisesti päätökset tartuntatautilain 16 §:n mukaisista pakollisista terveystarkastuksista kaikille 6 vuotta täyttäneille henkilöille (ml. kuljetus ja logistiikkahenkilöstö), jotka saapuvat Suomeen maista, joissa on Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen antaman tiedon mukaan todettu B.1.1.529-virusmuunnoksen leviämistä, tai jotka ovat maahan saapuessaan oleskelleet viimeisen 14 vuorokauden aikana tällaisissa maissa. Tarvittaessa viraston on harkittava ja päätettävä tartuntatautilain 15 §:n mukaisesti terveystarkastuksen järjestämisestä maahantulopaikoilla.

Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen 27.11.2021 antaman tiedon mukaan tämänhetkiseen epidemiologiseen tietoon perustuen ja huomioiden varovaisuusperiaatteen THL katsoo, että henkilön oleskelu seuraavissa maissa voi johtaa henkilön altistumiselle uudelle B1.1.529-virusmuunnoksen (Omikron-virusmuunnos): Etelä-Afrikka, Namibia, Botswana, Zimbabwe, Lesotho, Eswatini (Swazimaa) Mosambik ja Malawi.

Sosiaali- ja terveysministeriö on 16.12.2021 antanut ohjauskirjeen, jonka mukaan THL:n on todennut 13.12.2021

antamassaan lausunnossaan sosiaali- ja terveysministeriölle, että Omikron-virusmuunnos on levinnyt tällä hetkellä edellä mainittujen maiden lisäksi erityisesti Nigeriassa, Iso-Britanniassa, Norjassa ja Tanskassa. Isolla-Britannialla ja Tanskalla on korkean testaus- ja sekvensointikapasiteetin vuoksi hyvät edellytykset havaita muunnosta. Yksittäisiä tai useita Omikron-virusmuunnoksen aiheuttamia tautitapauksia on todettu kuitenkin ympäri maailman. Omikron-muunnoksen ominaisuuksista kertyy koko ajan lisätietoa. Laboratoriotutkimusten ja hiljattain Iso-Britanniassa tehdyn alustavan rekisteripohjaisen analyysin perusteella on ilmennyt, että omikron-muunnos todennäköisesti pystyy aiheuttamaan taudin myös kahdesti rokotetuilla. Kolmannella annoksella näyttäisi olevan selvästi tartuntariskiä vähentävää vaikutusta, mutta tieto asiassa on yhä puutteellista. Sen sijaan tietoa ei vielä ole saatavilla riittävästi Omikron-muunnoksen vakavan tautimuodon aiheuttamiskyvystä erikseen rokotetuilla tai rokottamattomilla.

Tartuntatautilain 16 §:n mukaisten pakollisten terveystarkastusten piiriin tulisi sisällyttää 1.12.2021 annetussa ohjauskirjeessä mainittujen maiden lisäksi THL:n arvioon perustuen Norjassa, Tanskassa, Iso-Britanniassa ja Nigeriassa oleskelleet henkilöt. Näistä maista tulijoille tulisi pyrkiä paikallisten resurssien sallimissa rajoissa järjestämään pakollinen terveystarkastus, kuitenkin siten, että mikäli maahan saapuvalla henkilöllä on esittää todistus enintään 48 tuntia (STM korjannut ohjauskirjettään tältä osin 16.12.2021) ennen Suomeen saapumista tehdystä negatiivisesta testistä ei pakolliseen terveystarkastukseen olisi aihetta.

Lapin aluehallintovirasto määräsi 17.12.2021 antamallaan päätöksellä Kemin, Rovaniemen ja Tornion kaupungit sekä Inarin, Kittilän, Kolarin, Pellon, Sallan, Ylitornion ja Utsjoen kunnat sekä Lapin sairaanhoitopiirin järjestämään terveystarkastuksen SARS-CoV-2-viruksen aiheuttaman yleisvaarallisen covid-19-taudin leviämisen estämiseksi niiden alueella sijaitsevien rajanylityspaikkojen kautta Suomeen saapuville henkilöille, jotka ovat viimeisen 14:n vuorokauden aikana oleskelleet maissa, joissa on havaittu B.1.1.529-virusmuunnoksen leviämistä. Velvollisuus

järjestää terveystarkastus koskee niistä maista saapuneita tai niissä maissa oleskelleita, jotka käyvät ilmi THL:n ylläpitämästä verkkosivusta <https://thl.fi/fi/web/infektiotaudit-jarokotukset/ajankohtaista/ajankohtaista-koronaviruksestacovid-19/tarttuminen-ja-suojautuminenkoronavirus/muuntuneet-koronavirukset/uusi-huoltaaiheuttava-koronavirusmuunnos-omicron-b.1.1.529->. Määräys annettiin ajalle 18.12.2021 - 31.1.2022.

Sosiaali- ja terveysministeriö on 29.12.2021 antamallaan

kirjeellä "Täydennys; Tartuntatautilain mukaiset toimenpiteet matkustajille, jotka ovat oleskelleet maissa, joissa on todettu B.1.1.529-koronavirusmuunnoksen leviämistä" täydentänyt 1.12.2021 ja 16.12.2021 antamaansa ohjausta.

Valtioneuvosto päätti 28.12.2021 sisäraja- ja ulkorajavalvonnan palauttamisesta Suomen ja kaikkien Schengen-maiden väliseen liikenteeseen. Päätös tuli voimaan 28.12.2021 klo 15 alkaen ja se on voimassa 16.1.2022 asti. Ulkorajapäätöksen tavoin muilta kuin suomalaisilta, Suomessa pysyvästi asuvilta ulkomaalaisilta tai henkilöiltä, joiden maahantuloon on valtioneuvoston päätöksessä mainittu välttämätön syy, vaaditaan maahantulon edellytyksenä todistus täydestä rokotussarjasta tai alle kuusi kuukautta sitten sairastetusta covid-19-taudista ja lisäksi vaaditaan todistus alle 48 tuntia vanhasta negatiivisesta covid-19-testituloksesta. Vaatimus koskee ulkorajapäätöksen tavoin 31.12.2021 asti vuonna 2005 tai sitä aikaisemmin syntyneitä ja 1.1.2022 alkaen vuonna 2006 tai sitä aikaisemmin syntyneitä. Todistuksia ei edellytetä Suomen kansalaisilta, Suomessa pysyvästi asuvilta ulkomaalaisilta, eikä henkilöiltä, joiden maahantuloon on valtioneuvoston päätöksessä tarkoitettu välttämätön syy.

Edellä mainitusta poiketen Suomen ja Ruotsin ja Suomen ja Norjan välisen maaraajan rajayhteisöjen asukkaat sekä Ruotsin Norrtäljen kunnan ja Ahvenanmaan maakunnan välisessä liikenteessä matkustavat voisivat saapua Suomeen, jos heillä on mukanaan joko todistus hyväksytystä covid-19-rokotussarjasta, EU:n digitaalinen koronatodistus alle kuusi kuukautta sitten sairastetusta covid-19-

taudista tai todistus enintään 7 vuorokautta ennen Suomeen saapumista tehdyn covid-19-testin negatiivisesta tuloksesta.

Suomalaisille ja Suomessa asuville ulkomaalaisille sekä välttämättömästä syystä Suomeen saapuville suositellaan ennen Suomeen palaamista ennakkotestausta sekä kotitestausta Suomeen saapumisen jälkeen. Kaikkia matkustajia koskevat kuitenkin tartuntatautilain mukaiset vaatimukset.

Sosiaali- ja terveysministeriö on ohjannut valtioneuvoston tekemien sisä- ja ulkorajapäätösten ennakkotesti- ja rokotusvaatimusten johdosta aluehallintovirastoja uudelleen harkitsemaan, onko 16.12.2021 annetussa ohjauskirjeessä mainittujen omikron-virusmuunnoksen leviämiseen perustuneiden maalistojen mukaisille, matkustajien pakollisia terveystarkastuksia koskeville aluehallintovirastojen erillispäätöksille välttämätöntä tarvetta tämän sisältöisten sisä- ja ulkorajapäätösten voimassaolon aikana.

Sosiaali- ja terveysministeriö katsoo, että toimivaltaisten viranomaisten tulisi tartuntatautilain 16 §:n mukaisten päätösten tarvetta arvioidessaan huomioida sisä- ja ulkorajavalvonnan maahantuloa koskevien edellytysten arvioinnin osana tehty koronatodistusten, sairastettua koronatautia koskevien todistusten sekä rokotustodistusten tarkistus.

Kuuleminen

Kuuleminen olisi saattanut vaarantaa tämän päätöksen tarkoituksen toteutumisen, ja siitä johtuva viivästyminen olisi aiheuttanut huomattavaa haittaa ihmisten terveydelle ja yleiselle turvallisuudelle, minkä vuoksi hallintolain (434/2003) 34 §:n 2 momentin 4 kohdan nojalla asiassa ei ole suoritettu kuulemista.

ALUEHALLINTOVIRASTON RATKAISU JA PERUSTELUT

Määräys

Aluehallintovirasto kumoaa tartuntatautilain 15 §:n nojalla 17.12.2021 antamansa päätöksen (LAAVI/1899/2021).

Perustelut

Sovellettavat oikeusohjeet

Tartuntatautilain (1227/2016) 1 §:n mukaan lain tarkoituksena on ehkäistä tartuntatauteja ja niiden leviämistä sekä niistä ihmisille ja yhteiskunnalle aiheutuvia haittoja.

Tartuntatautilain 15 §:n mukaan aluehallintovirasto voi määrätä järjestettäväksi toimialueensa jollakin paikkakunnalla tai tietyssä työpaikassa, laitoksessa, kulkuneuvossa tai vastaavassa paikassa oleskeleville terveystarkastuksen, jos tarkastus on yleisvaarallisen tartuntataudin leviämisen estämiseksi tarpeen. Terveystarkastukseen osallistuminen on vapaaehtoista.

Terveystarkastuksen suorittaa lääkäri tai asianmukaisen koulutuksen saanut muu terveydenhuollon ammattihenkilö lääkärin valvonnassa. Tarkastuksen osana voidaan ottaa välttämättömiä näytteitä ja tehdä muu tutkimus, josta ei aiheudu merkittävää haittaa tutkittavalle.

Tartuntatautilain 16 §:n mukaan aluehallintovirasto voi päättää, että 14 ja 15 §:n mukaiseen terveystarkastukseen osallistuminen on pakollista, jos se on yleisvaarallisen tartuntataudin tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäillyn tartuntataudin leviämisen ehkäisemiseksi välttämätöntä. Päätös voi kohdistua yksittäiseen tai useaan henkilöön.

Virkasuhteinen kunnan tai sairaanhoitopiirin tartuntataudeista vastaava lääkäri voi tehdä yksittäistä henkilöä koskevan päätöksen pakollisesta terveystarkastuksesta, jos se on yleisvaarallisen tartuntataudin tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäillyn tartuntataudin leviämisen ehkäisemiseksi välttämätöntä.

Tartuntatautilain 16 a–g §:ssä on säädetty matkustamiseen liittyvistä toimenpiteistä; covid-19-testi Suomeen saavuttaessa, poikkeus velvollisuudesta esittää todistus ja osallistua testiin, covid-19-testi maahan saapumisen jälkeen, neuvontavelvollisuus, saamelaisten kulttuurin ja elinkeinotoiminnan harjoittamista koskeva poikkeus ja covid-19-tautia koskeva luotettava todistus.

Tartuntataudeista annetun valtioneuvoston asetuksen 1 §:n 1 momentin 14 kohdan mukaan uuden koronaviruksen aiheuttama infektio on yleisvaarallinen tartuntatauti.

Johtopäätökset

Covid-19-tartuntataudin leviämisen ehkäiseminen on yhteiskunnallisesti tärkeää, jotta kansalaisten perusoikeus elämään ja turvallisuuteen voidaan turvata. Covid-19-tartuntojen leviämisen ehkäisemisessä tartunnanlähteiden ja tartunnalle altistuneiden henkilöiden tunnistaminen ja jatkotartuntojen estäminen ovat keskeisiä keinoja tähän.

Omikron-virusmuunnosta on 29.12.2021 mennessä havaittu laajasti useissa maissa. Sosiaali- ja terveysministeriö on ohjannut valtioneuvoston tekemien sisä- ja ulkorajapäätösten ennakkotesti- ja rokotusvaatimusten johdosta aluehallintovirastoja uudelleenharkitsemaan, onko 16.12.2021 annetussa ohjauskirjeessä mainittujen omikron-virusmuunnoksen leviämiseen perustuneiden maalistojen mukaisille, matkustajien pakollisia terveystarkastuksia koskeville aluehallintovirastojen erillispäätöksille välttämätöntä tarvetta tämän sisältöisten sisä- ja ulkorajapäätösten voimassaolon aikana.

Sosiaali- ja terveysministeriön katsoo, että toimivaltaisten viranomaisten tulisi tartuntatautilain 16 §:n mukaisten päätösten tarvetta arvioidessaan huomioida sisä- ja ulkorajavalvonnan maahantuloa koskevien edellytysten arvioinnin osana tehty koronatodistusten, sairastettua koronatautia koskevien todistusten sekä rokotustodistusten tarkistus.

Tartuntatautilain 15 §:n mukaan aluehallintovirasto voi määrätä järjestettäväksi toimialueensa jollakin paikkakunnalla tai tietyssä työpaikassa, laitoksessa, kulkuneuvossa tai vastaavassa paikassa oleskeleville terveystarkastuksen, jos tarkastus on yleisvaarallisen tartuntataudin leviämisen estämiseksi tarpeen. Valtioneuvosto päätti 28.12.2021 sisäraja- ja valvonnan palauttamisesta Suomen ja kaikkien Schengen-maiden väliseen liikenteeseen. Päätös tuli voimaan 28.12.2021 klo 15 alkaen ja se on voimassa 16.1.2022 asti.

Sisäraja- ja valvonnan palauttaminen merkitsee aiempaa tiukempia rajaturvallisuustoimenpiteitä. Aluehallintovirasto katsoo, että sisäraja- ja valvonnan palauttamisen myötä tartuntatautilain 16 a–g §:ssä säädetyt maahantuloon liittyvät säännökset on katsottava riittäviksi. Sen vuoksi aluehallintovirasto katsoo, etteivät tartuntatautilain 15 §:n mukaiset veloitteet ole enää yleisvaarallisen tartuntataudin leviämisen estämiseksi tarpeen säännöksessä edellytetyin tavoin ja 17.12.2021 annettu päätös tulee kumota.

Sovelletut oikeusohjeet

Tartuntatautilaki (1227/2016) 15, 16, 16 a–g §

Valtioneuvoston asetus tartuntataudeista (146/2017) 1 §

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen voi tartuntatautilain 90 §:n 1 momentin perusteella hakea muutosta valittamalla Pohjois-Suomen hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä.

Täytäntöönpano

Tämä päätös pannaan mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta tartuntatautilain 91 §:n nojalla täytäntöön heti.

Lisätietoja

Lisätietoja asiasta antaa johtaja Keijo Mattila, p. 0295 017 372 ja lakimies Annina Jauhojärvi, p. 0295 017 365

Johtaja

Keijo Mattila

Aluehallintoylilääkäri

Susanna Holmlund

Liitteet

Valitusosoitus

Tiedoksi

Kemin kaupunki

Rovaniemen kaupunki

Tornion kaupunki

Inarin kunta

Kittilän kunta

Kolarin kunta

Pellon kunta

Sallan kunta

Ylitornion kunta

Utsjoen kunta

Lapin sairaanhoitopiiri

Sosiaali- ja terveysministeriö

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto

Länsi-Pohjan sairaanhoitopiiri

Lapin poliisilaitos

Valtioneuvoston kanslian viestintäosasto

Finavia

Rajavartiolaitos

Päätös on maksuton.

Tämä asiakirja LAAVI/1970/2021 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LAAVI/1970/2021 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Mattila Keijo 30.12.2021 09:30

Esittelijä Holmlund Susanna 30.12.2021 09:06